

Tips voor het maken van Tentamens

1. Maak een overzicht van de te toetsen leerdoelen.
  - Als niet alle doelen even zwaar wegen, ken dan elk doel een eigen gewicht toe.
2. Besluit op grond van het type leerdoelen welke toetsvorm het meest geschikt is.
  - Voor het toetsen van overwegend kennis en begrip bieden gesloten vragen veel voordelen.
  - In een toets met uitsluitend gesloten vragen zijn minimaal twintig vragen nodig om de invloed van de raadkans te beperken.
  - Voor het toetsen van hogere denkvaardigheden (toepassing, analyse, synthese, evaluatie) zijn open vragen het meest geschikt.
  - Werk waar mogelijk liever met meerdere korte antwoordvragen die de leerdoelen goed 'dekken' dan met enkele lange antwoordvragen die er een (willekeurige) selectie uit zijn.
3. Werk per leerdoel één of meer toetsvragen uit. Houd rekening met de beschikbare tijd.
  - Reken voor een meerkeuzevraag met vier antwoordmogelijkheden, afhankelijk van de complexiteit, 40 tot 60 seconden.
  - Reken voor elke korte antwoordvraag minimaal een minuut.
  - Reken voor lange antwoordvragen van een halve tot een hele pagina (20-40 regels) minimaal tien minuten.
4. Controleer (bijvoorbeeld met een toetsmatrijs) de validiteit van de toets.
  - Inhoudsvaliditeit: komen alle leerdoelen voldoende aan bod?
  - Vormvaliditeit: spreken de vragen de in de leerdoelen aangegeven beheersingsniveaus aan?
5. Controleer de kwaliteit van de vragen. Pas de vuistregels toe voor relevantie, objectiviteit, specificiteit en efficiëntie.
  - Zorg voor helder, ondubbelzinnig taalgebruik.
  - Specificeer met werkwoorden het antwoordgedrag. ('Beschrijf in eigen woorden.')
  - Geef aanwijzingen over de aantallen en soorten gewenste antwoordelementen.
  - Vermijd vragen die van elkaar afhankelijk zijn.
  - Vermijd overbodige informatie.
  - Accentueer ontkenningen (Wat is *geen* gevolg?). Vermijd dubbele ontkenningen.
6. Zet de vragen in een logische volgorde. Er zijn twee opties:
  - volg de opbouw van de leerstof; of
  - een opbouw in moeilijkheidsgraad.
7. Werk een antwoordmodel uit.
  - Het gewicht van de vragen baseer je op de weging van de leerdoelen waarbij ze horen.
  - Werk de toekenning van punten uit tot op het niveau van gewenste antwoordelementen.
  - Stel de cesuur in principe vast.
  - Gebruik het uitschrijven van antwoorden als kwaliteitscontrole. Pas vragen aan die je zelf onduidelijk of veel te moeilijk vond.
8. Verzorg de opmaak van de toets.
  - Tussen elke vraag minimaal een witregel.
  - Houd een vraag op hetzelfde vel bijeen.

- Maak studenten per vraag duidelijk hoeveel punten er te verdienen zijn.
  - Geef aan hoeveel vragen de toets telt en eventueel welke vragen de meeste tijd kosten.
9. Laat je tentamen controleren door een collega en gebruik het facultaire tentamenvoorblad.

Bron: A. Wilschut, D. van Straaten en M. van Riessen, *Geschiedenisdidactiek. Handboek voor de vakdocent* (Bussum, 2013), p. 375. Met her een der een kleine aanpassing.

Voor meer informatie over de constructie van toetsen, zie de hoofdstukken “Toetsen met gesloten vragen” en “Toetsen met open vragen” van *Toetsen in het hoger onderwijs* onder redactie van Henk van Berkel, Anneke Bax en Desirée Joosten-ten Brinke (Houten, verschillende edities: 2014/2017). Het boek kan digitaal geraadpleegd worden op de website van de Universiteitsbibliotheek van de VU.